

'X / EEN OEFENING IN VERDWIJNEN' IS EEN MORBIDE VOORSTELLING

'Bezig zijn met de dood is fijn'

Twee jaar hebben drie theatermakers zich verdiept in het ster-ven. Daar worden nu drie voorstellingen uit geboren.

VAN ONZE MEDEWERKER

WOUTER HILLAERT

BRUGGE | Als er in romans do- den vallen, gebeurt dat vaak op pagina 13. Dat hebben Peter Aers, Tijs Ceulemans en Leentje Van- denbussche ontdekt door sterfge- vallen in fictie te inventariseren. 'Uit 160 boeken hebben we een duizendtal doden opgelijst. De "winnaar" met de meeste doden per pagina is *Wat is de wat* van Dave Eggers.'

Vandenbussche maakte eerder opgemerkte performances over wachten, tijd, overvloed en keu- zeverlamming. Aers en Ceule- mans zochten bedelaars op in Boedapest en jumpten met illega- le reizigers op goederentreinen in Amerika.

In *X / Een oefening in verdwijnen* smeden de drie theatermakers al die interesses tot één groot pro- ject. Sinds april 2010 hebben ze de dood niet alleen in boeken, maar ook in het echt aanschouwd. Ze liepen mee met palliatieve thuis- zorg, voerden publieke gespreken met experts en gingen aan de Ganges de dagelijkse dodenver- branding bekijken.

'De pijn en het onbegrip zijn in In- dia hetzelfde, maar de dood wordt er minder weggestopt,' zegt Ceulemans. 'Als er 's morgens iem- and sterft, ligt die 's middags al op de brandstapel. Het duurt drie uur tot het lichaam verkoold is,

Leentje Vandenbussche, Peter Aers en Tijs Ceulemans. © Luc Depreitere

dat maak je helemaal mee: veel rustiger en intensiever dan hoe we hier rond de kist staan. Er is in India ruimte en tijd voor de dood. Dat heeft iets heel moois.'

Ook volgden Aers, Ceulemans en Vandenbussche een intussen overleden vrouw, X, in haar laat- ste levensmaanden. 'Aangezien er geen ontsnappen mogelijk was, viel in gesprekken met haar alle

ballast en onzin weg,' zegt Aers. 'Het taboe blijkt veel groter tus- sen onze oren dan bij mensen die afscheid nemen. Van foute emoti- onaliteit was helemaal geen sprake, dat heeft onze voorstellingen sterk mee bepaald.'

De lichte dood

Dat merkte je in *Light*, het eerste deel van *X / Een oefening in ver-*

dwijnen, dat vorige week in pre- mière ging bij De Werf in Brugge. Ceulemans staat er solo op scène, tussen een hoop mikadostokken: het wankelende leven en het toeval van de dood in één beeld. Dood- scènes, van een aanrijding op de E313 tot een doodgebeten gazelle in de savanne, worden opgeroe- pen met een luchtigheid die tege- lijk relativeert en des te dieper treft.

'Het taboe blijkt groter tussen onze oren dan bij mensen die afscheid nemen'

'Of *Light* licht of zwaar valt, hangt af van ieders eigen voorkennis en ervaring met de dood,' aldus Van- denbussche. 'Maar in elk geval komen de twee andere delen, *Me- dium* en *Strong*, steeds dichterbij je huid te zitten. We zoeken niet de harde confrontatie, maar wil- len aan het publiek onze eigen er- varingen doorgeven.'

Zelf zijn Aers, Ceulemans en Van- denbussche gelouterd uit hun he- le proces gekomen. 'Dag in en dag uit bezig zijn met de dood heeft ook een fijne kant. Je gaat het hier en nu van onze *condition huma- ine* meer appreciëren. Maak er wat van, wees eerlijk tegen jezelf: dat is het inzicht dat je overhoudt. En misschien zullen we het graf van onze ouders ooit zelf delven.'

'Medium' speelt tot 12 mei in Kort- rijk, 'Strong' is op 17-19 mei te zien in Oostende. In het najaar gaan de drie delen op reis.